

Curierul

Jurământul

.....

„Adunarea declară de dușman al poporului pe acest guvern anticonstituțional și ilegal și declară națiunea în stare de legitimă apărare și îndreptățită la folosirea oricăror mijloace pentru înlăturarea regimului“.

.....

„Jurăm pe bunul Dumnezeu să nu încetăm lupta pentru răsturnarea acestui guvern... Jurăm că vom duce lupta în toate orașele și satele, fără odihnă și cu orice jertfă. Jurăm că vom deschide bisericile noastre și ne vom ruga lui Dumnezeu în slujbe ca să ne dea putere să luptăm împotriva guvernului nelegiuit.“

„Dumnezeu să-i bată pe cei ce strică România.“

„Jurăm să creiem o Românie nouă, liberă, mamă ocrotitoare pentru toți fiii țării.“

„Așa să ne ajute Dumnezeu“.

Așa sună formidabilul jurământ care a zguduit văzduhul și piepturile zecilor de mii de țărani adunați la Alba Iulia, în ziua de 6 Mai.

Erau, acolo, adunați din toată țara, veșnicii politicieni, țărani, preoți, învățători, profesori, intelectuali.

Nu voiu discuta motivele acestui jurământ și oportunitatea lui. Nici eficacitatea lui, din moment ce, în fața altarului, a lui Dumnezeu—propovăditorul de pace și înfrățire, căruia i se cuvin numai rugi și jurăminte de smerenie, s'au rostit cuvintele „Dumnezeu să-i bată“ (pe frații noștri dela guvern).

Mai importante, însă, sunt urmările acestui greu jurământ.

Se știe că Sfântul Sinod, într'un consiliu, a declarat nul jurământul dela Alba Iulia și că a pedepsit pe preoții cari l-au asistat. Din acel moment biserica s'a împărțit în două. O parte—în special Ardealul cu P. S. mitropolit Bălan—s'a declarat contra hotărârii Sfântului Sinod; cealaltă pentru.

Cearta între cele două tabere a ajuns departe, până la injurii și calomnii—cecece știrbește adânc prestigiul bisericii.

Cât de cuminte ar fi fost dacă Sfântul Sinod, în loc să discute valabilitatea unui fapt indeplinit, ar fi luat cea mai nimerită și binevenită hotărâre: să interzică preoților de a se mai amesteca în măruntelile și vrăjmașele lupte politice și în toate meschinăriile lor.

STRSZKY

STUDENȚII ȘI PROPAGANDA CULTURALĂ.

Poate niciodată nu s'a vorbit și, mai ales, nu s'a făcut mai multă parădă pe socoteala propagandei culturale, ca în acești din urmă doi ani. Și nu numai oamenii aleși, bine pregătiți, personalități distinse, s'au ocupat de această problemă devenită—la un moment dat—cea mai actuală dintre toate. Ci—alături de ei și cu aceeași pretenție de competență—toți nechemății, toți nepregătiții și toți dezertorii școlilor secundare de toate gradele și ai tuturor facultăților universitare, s'au improvisat în messianști ai propagandei culturale. De aceea, poate, problema aceasta, de capitală vitalitate a oropsitului nostru popor, s'a banalizat așa de curând și a devenit—în ochii plugarului român—tot atât de suspectă ca și orice altfel de manifestare, provenită dela „domni îmbrăcați în straie nemțești, ce cutreeră satele și comunele în goana vertiginoasă a automobilelor“.

Și, totuși, cultura este imperios necesară marelui masse populare. Ea ridică pe om—spiritualicește—deasupra animalelor. Și tot ea este coroana ce-i incunună fruntea lui lată de rege al celorlalte fapte pământene. Că sunt și popoare fără cultură proprie, care trăiesc din imprumuturi spirituale, e foarte adevărat. Dar e neîndoios că numai un popor cult are originalitate de gândire, spontaneitate de muncă și conștiință superiorității în lupta pentru existență.

Iată ce au înțeles, în sfârșit, în ultimul timp, cei ce conduc destinele acestui popor și iată de ce au pornit ei „ofensiva culturală“—cea care acționează și însuflește masele.

Dar propaganda lor este, oarecum, greșită: Ei confundă bineînțeles în interesul lor—statul cultural cu statul politic; idealul cultural cu idealul politic. Și, mai ales, cecece-i mai grav, ei confundă idealul politice în genere cu idealul strâm al politice de par-

tid. Din această pricină, credem, ofensiva lor va eșua, sau, în orice caz nu va da roadele așteptate.

Căci o rațională propagandă culturală nu este o reclamă momentană; nu este, mai ales, un strigăt de alarmă, ci, este o operă cugetată, bine chibzuită, serios planuită și, mai cu seamă, viabilă multă vreme. O cultură, adică, ce să se identifice cu întregul organism al unui întreg popor.

Și pe aceasta, politicienii, oricât de cu bună credință ar fi ei, nu o pot face.

Nu mai o solidaritate a tuturor intelectualilor, indiferent de proveniență politică, fără urme de resentimente, ar fi în stare să o producă. Solidaritatea preoților—care știu influența sufletele, cu învățătorii care îndrumă mințile, cu scriitorii cari tăresc opinii și cu puținii conferințieri cari entuziasmează mulțimile, ar putea produce cel mai minunat și mai bine făcător messianism cultural în popor.

Dar, din nenorocire, la noi și aiurea chiar, s'a constatat că această solidaritate rodnică ar fi numai o himeră—ceva imposibil de realizat.

Și, atunci, reacția a venit—într'altă parte—dela studeți. Este arhicunoscut, tuturor, gestul studenților finlandezi: culturalizarea rapidă, reală și fecundă a întregii lor patrii.

În țara noastră săracă în personalități intelectuale, capabile de jertfă, studentul ar putea deveni un nebanuit de important factor și agent activ de propagandă culturală în masele populare. Bineînțeles dacă ar înțelege să împărtășească și altora cecece a învățat el și, mai ales, dacă ar ști el mai întâiu bine cecece ar avea de gând să învețe pe ceilalți.

E tocmai cecece voiu încerca să precizez, într'un număr viitor, despre studențimea județului nostru.

C. N. TURCU

REZISTENȚA MORALĂ

de V. DELATARCAU

La noi sunt codrii verzi de brad
Și câmpuri de matase.

Așa doinea poetul pătimirii noastre îndurerat de miseria necăjiților Ardeleni, cari abia puteau să-și agonisească hrana zilnică în țara lor bogată, dar exploatată de Unguri.

La noi de Sfinți și de Scripturi

Se pomenește când injuri.

La noi se fac metanii, vere,

Dar nu la Sfinți, la Ministere,

Răsună și mai dureros ecoul la Tănase la București și răd Bucureștenii cu hohote, că nu le mai e rușine cu moralul bălăcit în toate cloșturile viciilor vremii. Șmecherii îndrănelilor, lepădăturile cloacelor noastre morale, au plecat imediat după Unirea cea Mare și în Ardeal.

Erau misionarii consolidării naționale. Ardeleni au răs la început, crezând că au în față niște clovni; când s'a întărit gluma s'au revoltat; astăzi, însă, s'au cam domolit. Răd la Tănase astăzi aproape cu aceeași nepăsare și Ardeleni cași Bucureștenii:

La noi se fac metanii, vere,

Dar nu la Sfinți, la ministere.

Orice pungaș oficial, care pentru a-ți face un serviciu te-a buzunarit de parale, e privit cu oarecare admirație: Șmecher băiat! Cinstitul e prost și nemodern, că de... dacă nu ești ca lumea ești ca nelumea și cum lumea e azi, cum e, cinstitul e ca nelumea și condamnat să moară de foame.

Cu astfel de caractere, care din noi nu s'ar rușina? Care, auzind de disciplina administrativă din țările vecine, nu se revoltă de destrăbălarea abuzivă dela noi? Fiecare minte ce judecă puțin vede că astfel de situații nu poate duce decât la dezastru. Decăderile imperiilor mari au fost mai totdeauna precedate și însoțite de decăderea morală. Hotarele se rup su sabia, popoarele însă se

[continuare pe pag 2-a]

CAPITALUL, INDUSTRIA, MUNCITORUL

și HRISTOS

de Pr. M. GĂVRILESCU

În numărul trecut fixasem în linii generale drumul greșit pe care caută să îndrumeze conducătorii socialiști, revoluționari, pe muncitori, în organizarea vieții muncitorești și cât de străină este această cale față de idealul doctrinei lui Hristos.

În rândurile ce urmează vom analiza raportul dintre capitaliști și muncitori, bazat numai pe tendințe materialiste—fără duhul creștin—și care ne-a format spiritul revoluționar rău înțeles în muncitorimea orașelor noastre.—Țara noastră cu un caracter pronunțat agricol, abia spre sfârșitul veacului al XIX-lea, a început să treacă, în mică parte, spre o viață industrială și comer-

cială aceste două ramuri de activitate au intrat spre exploatare pe mâini străine.—În chip fatal rezultat dar că tendința capitalului să urmeze exclusiv calea materialistă înlăturând cu desăvârșire ori ce preocupare de ordin moral sau național în raporturile dintre muncitori și conducători.—Tendința aceasta de exploatare fără suflet și fără de milă, a creat prăpastia adâncă dintre muncitorime și capital, care s'a deschis în preajma războiului mondial.

Iar în atmosfera tulbură a războiului, suflete străine de dragoste de lege și neamul românesc au săpat mai adânc această prăpastie și

în loc să lucreze pentru acoperirea acestui mare gol social s'au erijat în conducători, elaborând principii și programe de viață muncitorească în spirit revoluționar și cu metode violente, neglijând piatra unghialară pe care se clădește viața socială. Munca și dragostea în Hristos.—Astfel s'a clădit o viață muncitorească ce se manifestă, în diferite comitete și sindicate profesionale—dar la bazele acestei vieți, fierbe necutenit ura și răzburarea!

Cine are ocazia să stea de vorbă cu muncitorimea orașelor noastre, se îngrozește de câtă ură mocnește în sufletul ei.

Stau de vorbă într'o seară în oraș cu doi muncitori evrei și în discuția lor era atât de aprinsă ura împotriva exploatatorilor lor de acelaș sânge, în cât am rămas încremenit și mă gândeam cu tristețe

[continuare pe pag 2-a]

O PRECIZARE

(UN RĂSPUNS LA UN RĂSPUNS)

Țin să asigur, de la început, pe toți conducătorii ai acestui ziar, că n-am de gând să inițiez aci o urtică de polemică.

Cred că e de acord și domnișoara învățătoare Neamțu.

Regret că articolul meu „Un prieten și o lecție” a fost înțeles ca o înțelbură sau provocare, ca să necesite un răspuns.

Articolul meu era expunerea unui fapt—vizita Abatelui Zavoral—asociat cu o întâmplare incidentală, dar adevărată.

Era o expunere obiectivă a asociației, făcând doar o observație estetică asupra a mii erii în moralist.

Știm că suntem încă tineri și societatea nu acordă atenție decât vorbitorilor, cari au—ca să zic așa—garanția tranșei, fără a le analiza valoarea din alte puncte de vedere.

Dela început, d-ra învățătoare spune în articolul meu era vorba de un prieten al nostru, cu un aer în articolul era—cel puțin—o înțelbură.

Dacă și-a pierdut vremea, citindu-l pe geaba, imi cer scuze!

Cât despre lecția, care—spune d-sa—ce se cuvenea nu numai învățătoarelor, să-mi dea voie să fac o precizare, ca să nu zic că m'a înțeles greșit.

Lecția—din titlul articolului—se raporta absolut numai la cele spuse de Abatele Zavoral la Academie—discursul său fiind o adevărată lecție pentru toți bunii Români, cum a remarcat omul Profesor Iorga și nicidecum o întâmplare asociată de mine.

D-ra învățătoare—cu tot deranjul să mai recitească articolul.

Dar punctul nevralgic al chestiunii nu alta parte... și asupra lui d-ra învățătoare se pare că se învârteste într'un cerc vicios.

D-sa spune: „sfidez pe oricine învârtă să afirme că d-nele și d-rele învățătoare scoteau rotocoale grațioase din pium.”

Mai întâi d-sa învățătoare sfidează... în definitiv dacă rotocoalele erau grațioase sau nu, e o chestie de gust, care se știe că variază dela om la om.

Mie mi-au părut grațioase, după cum prea bine se poate ca d-sale să-i fi părut disgrățioase.

Iar mai sus spune: „câteva cazuri deosebite su îndreptate pe nimeni să se amestece în procesul.”

Intrădevar imaginația d-rei învățătoare generalizată prea repede Nu-i face decât amănunțit.

D-sa și-a imaginat din cele scrise de mine că eu am văzut toate d-rele învățătoare, în băncile din clasă, în fața cu țigara în gură.

Nu, D-ră! Erau desigur câteva cazuri (cum bine a remarcat Onorata Redacție, chiar după textul d-rei) și cari motivează îndeajuns obiectivă expunere.

În sinceritatea D-sale d-ra învățătoare—mă îndreptățește să cred că a avut parte la intrunire (se poate să mă înșel...) tot numai câteva clipe ca să pînă.

Timp—desigur foarte scurt—dar mare pentru mine—favorizat de înțelbură, că chiar în acele momente de luma, a fost suficient să constat faptul. Se poate prea bine, ca d-ra să fi intrat tocmai, când nu fuma nimeni (nu din d-nii învățători...) Ar fi trebuit ca fumătorii să fi fost prea pasionați—să aprindă țigară de țigară—pentru ca oricine intra și sta în clasă să observe fenomenul... Și

totuși câteva cazuri semnalate și de d-ra învățătoare Neamțu.

Dar d-ra învățătoare, Neamțu poate citi și printre rânduri și poate fi la nevoie caustică...

Se pare că nu poseda îndeajuns acel simț al ponderabilității cuvântului scris...

A afirma cu atâta seninătate—că articolul meu e improvizația unui pahar de vin, e un fapt care mă face să părăsesc latura spiritului și din deosebite considerente, imi impun să nu depășesc anumite limite.

Când am scris că prietenul meu mi-a spus cuvintele citate la un pahar de vin, n'am făcut-o spre a înaripa expunerea, ci dintr'un cult al sincerității.

A desprinde claritatea și adevărul din micimea împrejurărilor vieții e desigur puțin accesibil...

Dacă ași fi spus că prietenul mi le-a spus la... Mitropolie, desigur că d-ra învățătoare m'ar fi crezut!

Cât despre invitația făcută—deși am pretenția că cunosc îndeajuns numeroase elemente ale corpului învățătoarelor de pe valea noastră, cari fac din carieră un apostolat și pot fi pildă—țin totuși... să-i mulțumesc.

V. D.

N. R.—Articolul de față era destinat numărului precedent al ziarului nostru. Lipsa de spațiu din cauza aglomerării de materie, ne-a silit să-i amânăm inserarea pentru acest număr.

EPIGRAMĂ

Improvizatul epigramist
Tromper spune că opera
mea e liter-e-ată.

Să-ți răspund eu am puterea
Dovedind că ești boitul:
Opera mea e'ncăperea
Iar a ta e conținutul.

Moncher

Corpul Portăreilor Trib. Neamț

Publicație de Vânzare No. 4457

Anul 1928 luna Iunie ziua 25

Conform jurnalului Tribunal Neamț sub No. 4293/928 s. I se publică că în ziua de 28 Iulie 1928 ora 9 dim. se va vinde prin licitație publică la fața locului în com. Pângărați jud. Neamț, averea mobilă sechestrată prin proc. verbal No. 572/928 de la D-l Virgil Georgescu tat. din com. Pângărați în pretenția D-lui Henri Aslan din București: averea care se compune din: Cinci metri cubi de rezonanță în cinci pachete aflate în sala de pachetaj a fabricii. Vânzarea se va face pe bani gata, iar taxele către stat și portărei privesc pe D-nii cumpărători.

Portărei, I. BURAC

Secretar, Th. Ștefănescu

Dos. No. 436/926

Corp Portăreilor Trib. Neamț

Publicație de Vânzare No. 4529

Anul 1928 luna Iunie în 28 zile

Conform jurnalului Tribunal. Neamț, s. I. No. 4293/928 se publică că în ziua de 24 Iulie 1928 ora 13. se va vinde prin licitație publică la fața locului în com. Dobreni Jud. Neamț, averea mobilă sechestrată prin proc. verbal No. 5717/927 de la D-l Constantin Ungureanu din acea comună. În pretenția D-lui Avram Herșcovici din Piatra-N. averea care se compune din: Un vas de stejar cu oțet 459 (patru sute cincizeci și nouă) litri vin alb anume specificat în proc. verbal de sechestrare sub No. 5713/927.

Vânzarea se va face pe bani gata, iar taxele către stat și portărei privesc pe D-nii C. b. r. Portărei, I. BURAC

Secretar, Th. Ștefănescu

Dos. No. 3089/927

Citiți „Avantul”

În enorocirea

de cale ferată din localitate

De unde în gara noastră n'am avut până acum de înregistrat nici o deraiere, Joi seara s'a întâmplat una și încă cu urmări din cele mai tragice.

Pe când intra în gară trenul de marfă No. 5417 condus de mecanicul Mihailescu, în dreptul unui ac mașina și un vagon a luat pe o linie iar restul vagoanelor pe alta. Trenul nemai putând fi frânat 10 vagoane goale sau răsturnat zdrobindu-se.

Cu acest marfar venea din gara Roznov Froim Braunștein industriaș și fatalitate face ca în partea în care s'arise, în momentul deraierii, să se răstoarne și vagoanele. Fu prins sub vagoane și omorât pe loc. Orice ajutor a fost zadarnic deoarece victima a fost complet zdrobită.

Imediat au fost anunțate autoritățile și primul sosit la fața locului a fost D-l Ionescu șeful stației Podoleni care a luat primele măsuri. D-sa trebuia să plece cu trenul de 10⁰⁰ seara acasă și astfel a fost nevoit să rămână în localitate până Vineri seara. Din Bacău a sosit o comisiune specială pentru a stabili cauza deraierii precum și D-l Insp.

Stupcanu care va face deasemenea un raport aparte.

Pagubele se evaluează la aproximativ 600.000 lei, fiind stricate numai 10 vagoane.

Datorită prezenței de spirit a personalului trenului n'a mai fost nici o victimă, toți au scăpat numai cu spaima.

În privința cauzei sunt mai multe păreri dar noi așteptăm raportul comisiunii care va stabili precis adevărata cauză.

O persoană autorizată ne dă sub rezervă informația că deraerea s'ar datoră unui ac care era defect. În numărul viitor vom arăta hotărârile comisiunii de anchetă.

A doua zi Vineri fiind și sărbătoare, la fața locului era un adevărat pelerinaj de curioși veniți să vadă deraierea.

Până seara târziu s'a lucrat la eliberarea liniei a treia blocată de mormanul de vagoane răsturnate.

D-l Stan șeful gării fiind plecat la băi în locul D-sale este însărcinat D-l Bordea care face cercetările și supraveghează lucrările.

PUIU

INFORMAȚIUNI

Corpul Portăreilor Trib. Neamț

Publicație de Vânzare No. 4521

Anul 1928 luna Iunie în 28 zile

Conform jurnal. Trib. Neamț 4462/928 s. I se publică că în ziua de 24 Iulie 1928 ora 11 se va vinde prin licitație publică la fața locului în com. Dobreni jud. Neamț, averea mobilă sechestrată prin proc. verbal No. 5712/927 de la D-l V. Vasiliu din com. Dobreni în pretenția D-lui Avram Herșcovici din Piatra-N. avere care se compune din: Un vas gol de stejar de circa 500 litri capacitate, două balerci goale, douăzeci metri saci, de cânepă, două balerci de lână a câte 3 m. lung, un lăicer de lână de 3 m. jum. lung.

Un cotigar de un cal, și o căpiță de struguri de circa 2 căruți anume specificate prin sus zisul proc. verbal de sechestrare aflat la dosar.

Vânzarea se va face pe bani gata, iar taxele către stat și portărei privesc pe D-nii C. b. r. Portărei, I. BURAC

Secretar, Th. Ștefănescu

D. s. No. 3090/927

Ziarul „AVANTUL” primește spre publicare orice

Reclame și anunțuri cu prețuri avantajoase.

PRIMĂRIA ORĂȘULUI PIATRA
Serviciul Administrativ

La 14 Iulie 1928 ora 11 a. m. se va ține licitație în camera acestei Primării pentru lucrările de reparație necesare a se face la pavilioanele rămase în ființă în grădina de jos din parcul „Nieu N Alb”.

Lucrările după deviz se urea la suma totală de 102.000 lei

Idem la 16 Iulie 1928 ora 4 se va ține licitație în camera acestei Primării pentru darea în întreprindere a construirii uzinei electrice și a opt stațiuni de transformatori. Condițiunile se pot vedea la grefa primăriei.

p. Primar, C. T. DUMITRIU

p. Secretar, Gh. St. Covrig

IOAN TURNEA
AVOCAT
Str. Cuza-Vodă No. 254
PIATRA-N.

Abonamentele

la „Avantul”

LA SATE LEI 120 PE AN
LA ORAȘE LEI 150 PE AN
PENTRU BĂNCI, INSTITUȚIUNI ȘI
AD-ȚII PUBLICE LEI 200 PE AN

REZISTENȚA MORALĂ

[continuare din pag. 1-a]

cucerese cu superioritatea morală. Numai cu superioritatea morală se pot stăpâni minoritățile la noi, cari oricâteori se ivește ocazia, scot limbile ca napărcile în toată căldura. Politica de consolidare națională, de zece ani încoace, s'a rezezat pe un dezechilibru moral și rezultatul a fost dezagregarea socială; că nu s'a făcut politica de consolidare, care trebuia să fie și națională și morală ci s'a făcut politica obrazului gros.

Fiecare suntem obișnuiți să aruncăm vina asupra conducătorilor politici. Desigur, ei au cea mai mare parte din vină, dar care din noi se simte nevinovat? Care a văzut răul și îngrozindu-se de el, a rămas curat până la sfârșit? Care nu s'a lăsat furat de rentabilitatea unei afaceri și n'a dat mită? Care a luat de guler pe tovarășul incorect? Care funcționar a respins ordinele ilegale ale superiorului cu riscul oricărei persecuții? Desigur, răul a venit de sus. Bivolii înjugăți au uitat că duc după ei un car, și când i-au apucat căldurile, au intrat cu carul cu tot în lac și s'au scaldat; dar cine a sărit din car pe mal și nu s'a scaldat cu bivoli în mocirlă? Prea puțin.

În fața destrăbălării sociale, fiecare stăm cu gurile căscate, privind cu jind disciplina morală din alte țări și așteptăm ca scăparea să ne vină tot de sus, prin politică. O lege care... Dar legi avem destule. Nu legi ne trebuie, ci oameni cari să impună legea. Când vor veni acești oameni și de unde vor veni, Dumnezeu știe; că eu nu cred să se poată recruta din țara românească un corp administrativ curat. Prea am intrat cu carul cu bivoli în lac.

Îndreptarea trebuie să pornească de jos în sus. Fiecare să se întărească pe sine și să vegheze în jur, să ia de guler pe prietenul ori ruda care își face din incorectitudine o meserie și să-i zică dela obraz. Național-tărâniștii au organizat contra liberalilor rezistența cetățenească. Eu cred că e mai bine ca toți oamenii cum secade să organizeze și să predice contra mișeiilor de toate categoriile rezistența morală și să crească pe cei tineri în suflet cu gândul îndreptării. Preoții și învățătorii și toți cei ce au încredințată educarea tineretului să predice rezistența morală, singurul mijloc ce poate aduce mântuirea mai târziu. Deschideți ochii și vedeți: La noi e ca la nimenea...

V. Delatarcău

Prigonitii ! ?

IV

Acest popor evreu n'a fost în stare să aibă o țară liberă decât vremelnic. Rătăcitori prin Chaldea, cu sedere intermitentă în Chanaan, musafiri ai Egiptului, robi ai Asiro-Chaldeenilor și tribulari ai Romanilor până la Tit și Vespasian, care-i împrăstie în lumea întreagă. Și asta pentru bunul cuvânt că o țară se câștigă și stăpânește prin muncă și jertfă; pentru că Evreii nu-s asimilabili și tind stăruiți spre dominație, spre împlinirea unei prescripții din talmudul babilonic, care zice: „Dumnezeu a măsurat pământul și a dat ovreilor pe goimi (adică pe neevrei) cu toate averile lor“ și'n altă parte „Dumnezeu a dat ludeilor putere asupra averii și vieții tuturor popoarelor“.

În toate țările au exploatat munca poporului bășinaș, s'au menținut ca element distinct, refractar oricărui amestec cu străinii, după cum ne-o arată atât de bine unul din ai lor, Ronetti Roman, în piesa *Manasse*.

Ei se întăresc în această cetate a exclusivismului, despre care iată ce vorbe aillăm în lucrarea evreului A. Darmesteter, intitulată *le talmud*.

„Cu cât creștinismul, întinzându-se deschise largul său sân, națiilor păgâne, cu atât Iudaismul trebuie să se închidă în el însuși, să se strângă cu o grijă geloasă și să înmulțiască practicile și observările din fiecare zi, din fiecare ceas. Astfel se sapă mai adânc prăpastia, care despărțea Iudaismul de creștinism și de păgâni.“

Iată pentru care cuvânt, vine greu Evreilor să iubească pe alții, din ce pricină sunt dușmanii principiului care azi tronează la formarea Statelor, principiul naționalităților, încurajează tot ce-i în stare să disolve națiunea și fac propagandă nefastă neamului, pe spatele căruia trăiesc.

De aceia începând din vremuri străvechi și până azi, la toate popoarele s'au bucurat la început de bună primire. Când însă, prin conduita lor, au devenit amenințatori existenței statului, s'au stărnit din partea bășinașilor mișcări revoluționare, cu rezultat final, isgonirea în masă a Evreilor. Ne-o spune istoria lor cu isgonirea din Egipt, întoarcerea din robia babilonică. Romanii i-au menajat, până le-a recunoscut și Rege propriu după placul lor; constatându-i însă ca element de neîntreruptă turburare în imperiu, Vespasian le-a deslințat organizația politică și i-a isgonit din Palestina. În evul mediu au avut bună primire pretutindeni.

Opoșiți în Spania, Franța și Ger-

mania prin numărul lor și prin sistema de parvenire în detrimentul autohtonilor, au silit popoarele să ia ultima și radicala măsură: isgonirea lor în masă. Din Spania alungați într-o vreme până la anul. În Anglia ca și în Franța devenise nesuferiți, pentru tendința lor de exploatare.

În evul mediu împrumuturile de bani se făceau foarte cu greu, din pricină că biserica nu îngăduia camătă. De aceia Evreii stăpâneau creditul, având posibilitatea să împrumute cu procente mari. Și pe atunci erau urâți, deaceia Eduard I (1272-1307) îi expulzează din Anglia.

Deasemeni în vremea minoratului lui Carol IV (1380-1422) Parisienii tac o revoluție contra lor și omoară mulți din ei. În urmă sunt expulsați în masă de același rege. În timpul lui Carol IV (1347-1378) din casa de Luxemburg, când Germania fu pustiită de ciumă neagră, a fost o revoluție groaznică contra Evreilor. Deci în evul mediu nu s'au bucurat decât la început de buna primire a popoarelor și astăzi occidentului îi dă mâna să ne facă lecții de umanitarism în favorul acestor indesezabili dela ei, după ce i-au alungat în trecut ca să ni-i facă dar nouă. Să nu se uite că în acele țări proporția Evreilor e de 1 sau 2 la mia de locuitori, pe când la noi de 60 până la 70 la mie.

V.

Fără titlu

În preajma sfârșitului de an școlar și în sezonul examenelor cu groaznice palpatii și leșinuri subite, fel de fel de bilețele și scrisorele circulă

Dragul meu,

Vezi, fă ceva pentru Chiulangescu Ulisie dintr'a Il-a. Are un «opt cu ferestre deschise» la matematică — poate că s'ar putea închide ferestrele, Cu mulțumiri amicale, Puternicescu

Prea bună și stimată

D-șoară profesoară !

Filica mea Anetta din clasa V-a sec. toată ziua și toată noaptea plânge.

Nu mănâncă, nu doarme, nu vorbește, se bocește și slăbește din zi în zi ce merge, văzând cu ochii.

Mi-i milă de ea, mi se rupe inima de mila ei și plâng într'ascuns și pe înfundate de mila Anettei mele. Fie-vă și dvs. milă bună domnișoară profesoară.

Veți fi odată mamă și veți vedea ce înseamnă să fii mamă... cu durerile ei văzându-și fiica — sângele ei — nemănâncând, nevorbind, bocind și slăbind mereu...

Trăiesc cu nădejdea în bunăstarea sufletului dvs. de aur și cu speranța că după ce veți asculta pe Anetta mea, pe Anetteica mea scumpă, încă odată, mai cu — indulgență — acel 4 stupid care ar putea aduce o groaznică nenorocire în căminul meu, se îndrepta măcar cu un mic 5.

Cu anticipate mulțumiri dela o mamă îndurerată.

Amalia Amărăscu

p. conf. COSTACHE

EXCURSII

Se știe câtă importanță se dă — de către autoritățile școlare — excursiilor. E de neîgăduit realul folos pe care îl capătă școlarii atunci când vin în contact cu regiuni noi, unde fac cunoștință cu configurația geografică, cu aezările omenești și cu toate desvolările tehnice.

Dacă școlile nu pot face excursii cu toate clasele, ele o fac, neapărat, cu absolvenții ultimului an.

Așa de exemplu, școlile normale, au făcut zilele acestea o frumoasă și instructivă excursie la Cheile Bicazului și pe Ceahlău. Absolvenții și profesorii lor, au avut de admirat impresionantele priveliști dela isvoarele Bicazului și mai ales feericele tablouri dela răsăritul și apusul soarelui pe Ceahlău.

Absolvenții liceului de băieți vor pleca, în curând, sub părintească și pricepută conducere a d-lui P. Popovici, să viziteze muntii Oltenici.

LUNA PREMIILOR

Luna Iunie a fost — pentru tineretul școlar — aducătoare de bucurii, de decepții și de amare remușcări. Bucuriile au avut școlarii silitori, conștiințioși și disciplinați; decepții cei ce s'au încrezut prea mult în miracolul eternelor stăruinți, iar remușcări — dacă vor fi fost cu adevărat — au avut cei cari, timp de un an de zile, și-au neglijat conștient datoriile lor de școlari.

Începutul l-au făcut școlile normale, în ziua de 24 Iunie. Producția școlară a avut un farmec deosebit. Atât dansurile și corurile școlilor de aplicație cât și a școlilor normale, au impresionat plăcut mulțimea spectatorilor care a răsplătit, cu aplauze prelungi, munca organizatorilor.

Expunerea situației făcută de D-na Eufrosina Săvescu și de D-l V. Ghițescu, a avut darul să întărească, în sufletele celor de față, credința în progresul și în onorabila menire a instituțiilor făuritoare de luminători a satelor.

În ziua de 29 Iunie, în sala teatrului, în fața unui public imens, au avut loc serbările comune ale liceului de băieți a școlii secundare de fete și a celor comerciale.

D-na Eugenia Popovici, încadrată într'un admirabil decor, a făcut o interesantă dare de seamă despre activitatea școlii, împărțind cele mai numeroase premii. Menționăm corurile, dansurile și recităriile care s'au desfășurat cu o precizie și o ordine desăvârșită.

Imediat a urmat, în câteva cuvinte, energic rostite, expunerea celei mai noi școli din orașul nostru: școala comercială de fete de sub conducerea D-lui profesor Panait Popovici.

Un deosebit succes și o neobișnuită impresie a făcut cuvântarea d-lui Gr. Capșa, directorul liceului de băieți. D-sa a imbinat, cu măiestrie, sinceritatea crudă cu gluma, cu spiritul și cu bunătațea, a spus lucruri imbușcătoare și lucruri dureroase, a adus laude și a făcut observații, a ironizat și a remarcat adevăruri triste, a biciuit, și a spus cuvinte împăciuitoare, cu atâta naturalitate încât chiar cei vizai — de față fiind — aplaudau prelung.

Atmosfera creiată de cuvântarea D-sale a fost extrem de simpatcă.

După împărțirea premiilor — care trebuie să recunoaștem, cu resemnare — au fost rare ca iarba de leac, a urmat dărea de seamă a D-lui I. Gh. Vasileco, despre școlile comerciale de băieți.

Nu putem să nu remarcăm deosebită atenție a publicului și a reprezentanților tuturor autorităților locale.

X & Y

CAPITALUL, INDUSTRIA, MUNCITORUL și HRISTOS

(continuare din pag. 1-a)

în cugetul meu: Iată unde duce toată munca fără de Hristos...! Se va zice poate că, conducătorii muncitorime lucrează și pentru viața ei sufletească?

Care viață? Salar, partid și 8 ore de muncă?

Oh! Cât de fericiți am fi, când am vedea că restul de ore muncitorime îl folosește trăind o viață sufletească pentru formarea „adevărului om!“ Dar ca să scazi economia națională prin reducerea orelor de muncă, pentru că restul orelor să fie prilej de beții, destrăbă-

lări și alte ocupații imorale, aceasta este o adevărată crimă națională!

De aceia se impune această dezvoltare socială: NAȚIONALIZAREA și ÎNCREȘTINAREA CAPITALULUI, INDUSTRIEI și MUNCITORIMEI.

Iar conducătorii ar trebui să știe că o atmosferă tulburată de anumite puteri ale naturii nu se poate lumina de cât prin puterea purificatoare a soarelui; iar soarele vieții sociale nu poate fi altul, de cât — Hristos —.

Preot, M. GAVRILESCU

Răspândiți „Avântul“

Procesul incidentelor din 1925

Mercuri 27 Iunie a. c. a venit din nou spre judecare înaintea trib. Neamț procesul regretabilelor incidente din 27 Septembrie 1925.

Toți cetitorii își amintesc de mobilul acestui proces, când niște tineri elevi de liceu au fost crunt loviți, de către o întreagă hoardă de sălbatici, fără nici un motiv bine stabilit.

Sala de așteptare prezintă un aspect ce rar se poate vedea. Lume care nu dă cu anii pela tribunal, astăzi e de față. Tot aparatul poliției și siguranței au ținut de asemenea să facă act de prezență.

La ora 1 p. m. se încep desbaterile. Tribunalul este compus din d-nii Președinte Bebe Apostolide, Jud. Palade și D-l Prim Procuror Panu.

Se face apelul martorilor și ambele părți renunță la martorii absenți cu văditul scop de a nu se mai amâna procesul.

Primul martor este D-l C. Bălușescu, care povestește cum s'au întâmplat incidentele din 27 Septembrie a văzut pe Hudici cum era bătut de doi indivizi precum și pe Hergheliegiu ce fusese adus la poliție într-o căruță pe o saltea de pae. La întrebarea D-lui Președinte dacă recunoaște pe cineva care a lovit pe Hudici martorul declară că ar fi Max Haimovici ce se află pe banca acuzaților.

Al doilea martor Hascal Katz spune: Eram în sinagogă și auzind scandal am plecat a căsă deoarece stau peste drum. De aici am văzut pe Leon Leibovici ce se ducea acasă cu soția sa.

Se dă cuvântul părții civile și primul care vorbește este d-l A. Vasiliu Cluj.

De la început oratorul face un mic rezumat a întâmplărilor din 27 Sept. vestind fapta acuzaților, care după d-sa nu se datorește decât fanatismului religios. Religia evreiască este numai ură contra aproapelui său și singurul său scop este de a acapara totul.

Orașul Piatra-N. a fost singurul oraș de munte care era ferit de certurile dintre rase și numai datorită multiplexelor provocățiuni din partea populației evreiești s'a ajuns în această situație incordată din 27 Sept. Citează cazul d-lui Barid care a găsit de cuvânt să oprească pe librarul Ionescu de a vinde „Apărarea Națională”; un altul a unui evreu ce a rupt niște afișe în ochii tuturor. La toate aceste provocări populația creștină a rămas calmă mulțumindu-se să dea pe infractori pe mâna justiției.

Nu tot așa au procedat evreii în seara zilei de 27 Sept. 1925, când fără să cerceteze din ce cauză s'a spart geamul, fără să știe cu precizie cine sunt vinovații au tăbărit cu toții din sinagogile lor luând la bătaie pe primii creștini eșiți înaintea furiei lor.

În susținerea tezei D-sale de acuzare invoacă diferite texte de legi și termină cerând aplicarea art. 240 și majorarea despăgubirilor.

D-l avocat Adrian Lazariu spune: Suntem foarte mulțumiți că ne aflăm în fața unui tribunal alcătuit din magistrați atât de desevârșiți, integri și prevăzători, care este o calitate în cea mai înaltă concepție a cuvântului. Este procesul dintre rasa acapatoare jidovească și ospitalierul popor român. Numai aplicarea unor

aspre pedepse va mai potoli fierberea din sulețele acestor tineri îndurerăți și învrăjbirea clocotitoare ce le mocnește de atâta timp. Arată apoi cum sunt depozitiile martorilor cari au identificat pe inculpați.

Compară pe Leon Leibovici, principalul acuzat, cu un mare fakir ce juca înaintea războiului la Moscova și care apărea deodată în două locuri.

Termină spunând că se așteaptă nu numai dreptatea justiției românești ci și a conștiinței românești.

D-l Av. Ilie Gârneață arată că după toate posibilitățile geamul nici n'a fost spart și că motivul trebuie căutat în altă direcție și anume în fanatismul unui obicei caracteristic poporului evreu.

Arată vinovăția fiecărui acuzat în parte și declară vinovetă toată populația evreiască. Dacă aceștia din fața noastră sunt vinovați că au lovit ceilalți sunt vinovați prin faptul că au făcut un zid de nepătruns în jurul victimelor împedcând complet salvarea lor.

D-l Corneliu Codreanu în câteva cuvinte spune că studențimea și în special tineretul creștin va sta în tot deauna de veghe.

Suntem urmașii lui Decebal și Ștefan cel Mare și nu permitem să ne calce în picioare niște bestii roșii.

D-l Climescu-Iași luând cuvântul cel din urmă face un mic rezumat a ante-oratorilor și încheie că pentru jidani închisoarea nu valorează nimic. O adevărată pedeapsă ce li se poate da este numai de natură bănească.

La ora 4 p. m. se suspendă ședința.

După o jum. oră ședința se re-deschide și în continuare se dă cuvântul D-lui Prim Procuror Panu.

În rechizitoriul D-sale împarte pe acuzați în 5 grupe din care una este nevinovată. Spune că sentința Jud. de Ocol nu este corectă deoarece nu s'a căutat a se afla vina fiecărei persoane în parte. Termină spunând că verdictul nu trebuie să fie prea aspru.

Din partea acuzaților primul care vorbește este d-l Av. Anton care spune: sunt vinovați aci de față de soarta cărora trebuie să mă interesez. Caută să stabilească că motivul, incidentelor din 27 Septembrie trebuie căutat mai ales în starea sufletească, a populației evreiești. Citează câteva cazuri care după d-sa au determinat pe evrei la cele întâmplate. Cazul elevului Totu din Cernăuți a atacului asupra d-lui Cuza la Iași și a încercării de asasinat din partea unui admirator al d-lui Cuza contra atentatorului.

Toate aceste fapte au fost de natură să enerveze populația evreiască pașnică până atunci și mai ales fricoasă prin tradiție. A fost deajuns o mică scânteie ca focul să apară. Ca o complectare, când toată lumea se rugă în sinagogă și cum se zvonise că cu ocazia sărbătorilor de toamnă vor fi atacați de studenți, o piatră lovește și sparge geamul sinagogei. Și pe tema aceasta oratorul cere micșorarea pedepselor pentru unii iar pentru alții să fie scoși complet din cauză.

D-l av. Ernest Kirculescu declară că apără pe Leon Leibovici și Sami Leibovici a căror nevinovăție vrea să o dovedească. Dreptatea este de partea tinerilor, dar nu crede că dacă

s-ar condamna niște persoane nevinovate conștiințele lor ar fi împăcate.

Mărturiile depuse nu pot preciza îndeajuns că frații Leon și Sami Leibovici sunt vinovați și după mărturiile unora crede că s'a făcut o confuzie. Dacă acești Leibovici au fost introduși în proces după o întârziere de 4 luni, aceasta se datorește numai faptului că acuzații sunt bogați.

Termină cerând admiterea apelului și scoaterea lor din cauză.

Cea mai grea sarcină a avut-o d-l avocat Nicu Ioaniu care a trebuit să apere pe toți acuzații.

Pledoaria D-sale se începe cu o declarație solemnă din partea acuzaților prin care aceștia regretă fapta săvârșită în seara zilei de 27 Sept. și declară că tinerii loviți n'au avut nici o vină.

Împarte pe toți acuzații în aceleași grupe ca și d-l Prim Procuror și începe să stabilească gradul de vinovăție a fiecărui acuzat în parte. Cu probele dela dosar care nu sunt suficiente nu pot fi condamnați toți cu aceeași pedeapsă. A fost o mare panică în momentul spargerii geamului; femeile săreau cu copii în brațe de sus. A fost destul că s'a strigat „Vin studenții” și populația n'a mai știut ce face.

După ce recunoaște la început că acuzații de față sunt vinovați termină, găsind pentru fiecare o porțiță de scăpare.

În replică D-l avocat Vasiliu-Cluj are cuvântul și într'un scurt timp răstoarnă complet pledoariile oratorilor adversi.

Mulțumește că în susținerea tezei D-sale, onorati săi colegi, au fost atât de gentili, dându-i noi puncte de susținere. Începe cu d-l Av. Anton căruia contrar celor spuse, că este lipsit de imaginație. D-sa îi atribuie o imaginație bogată având darul să vadă ce se va petrece în viitor. În adevăr cazurile citate de d-l Anton ca fiind întâmplate înainte de 27 Septembrie 1925 d-l Vasiliu îi amintește că s'au întâmplat după 27 Sept. Prin cuvinte abile își însușește toate punctele în favoarea părții civile. Combate pe D-l Kirculescu spunând că probele dela dosar sunt evidente și că interogatoriul oral primează. Acuzații Leibovici sunt vinovați și trebuie să pedepsiti.

În privința susținerii D-lui Ioaniu că s'a produs panică pune o întrebare logică. Cum se face că la această panică, evreii cunoscători ca fricoși în loc să fugă cum se întâmplă în asemenea cazuri, au tăbărit cu toții asupra a trei creștini?

N'a fost panică și eu alături mai mult trebuie să pedepsiti acuzații întru că aceste victime pe atunci nici nu erau înscrise în cazierul sinagogei.

D-lui Prim Procuror îi răspunde că o pedeapsă dreaptă și în limitele legii nu este nici o dată prea aspră.

Pedeapsa este aspră numai pentru aceia care s'au învățat a fi prea toleranți.

Termină susținând aplicarea art. 240 și mărirea despăgubirilor.

La ora 7 p. m. ședința se ridică rămânând ca sentința să se dea Luni 2 Iulie.

PARK

Eveniment cultural la Roznov

În după amieza zilei de 17 Iunie a. c., cetățenii Roznovului și ai împrejurimilor au trăit într'adevăr un eveniment înalțător.

Localul mareț al Casei Naționale, construit cu înfulea fulgerului în câteva luni deși neterminat încă, a putut totuși să primească sub noul acoperiș mulțimea înslătită după frumos și bine.

E întâia manifestație culturală artistică a Casei Naționale din Roznov, și prima brază e trasă de însași conducătorii Centralei Caselor Naționale, cari au finit să vină și cu un grup de artiști ai capitalei, spre a da un fast mai deosebit acestei serbări.

Expunerea situației bănești și activității comitetului, făcută de d-l Doctor Gheorghiu și încheierea Centralei cu prietelul verificării gestiunii, au convins asistența de cinstea îneprobabilă și munca titanică a soților doctori d-na și d-l Gheorghiu, dirigințele poștei d-l Amariei, șeful stației d-l Bolez, subrezisorul școlar A. Baciu etc.

Am auzit cuvinte evanghelice în rostirea celor doi stâlpi ai Centralei: d-l profesor universitar Tifeica, a cărui glorie științifică a trecut peste limitele Europei, și d-l General Manolescu, care asemenea strămoșilor generații romani, întorcându-se glorios din războiul întregirii, mănăște cu aceeași siguranță ca și sabi, purgul cultural-artistic-economic.

Lectura trilurilor sopranei și ondulările tenorului și ale baritonului, secundate de pian, în alesele bucați executate de talentați artiști ai capitalei, au răscolat cele mai fine coarde ale simfoniilor; iar corurile școlare pe mai multe voci, dansurile naționale în admirabile costume țărănești și piesa de teatru conduse și susținute cu măiestrie de către directorii și colegii respectivelor școlare: Roznov, Slobozia, Savinești și Balanu, au arătat cu priso-

sință că învțătorimea e la înalțimea clar și în manifestările neoficiale și că viitorul moral al Casei Naționale roznovene este asigurat prin concurența ce s'a produs pe noua scenă.

Dacă Breazu, localitatea natală a d-lui general Manolescu, în puține decenii s'a ridicat la cea mai înfloritoare stare cultural-economică, nimic nu ne îndreștă să credem că și Roznovul cu poziția geografică și începuturile industriale și culturale, se va ridica tot așa de repede bine înțeles dacă munca desfășurată de intelectualii roznoveni va fi însoțită și de armonie.

VASILE N. FLOREA

Subrezisor școlar
Români-Siliștea Județul Neamț

Furturi

Locuitorul Gh. Burlea din com. D-va Roșie a fost în ziua de 23 Iunie a. c. victima unui furt.

Când se ducea spre câmp cu soția s'a incuiat casa punând cheia sub piatră. Indiciul Mihai Harabagiu din Piatra-N. a pândit și după plecare proprietarului a intrat în casă. Pe când opera a fost surprins de un copil și incuiat în casă. Copilul a anunțat părinții. Hoțul văzându-se descoperit, a spart un geam și unde a fugit spre Bistrița.

Cu ajutorul sătenilor a fost prins și dus la postul de jandarmi.

Asupra lui s'a găsit suma de 14 lei furată din casă.

Cercetările continuă.

Tip. Județului Neamț
Piatra-N. str. Alex. cel Bun 3